

Ohjesääntö

ULKOMAILLA TYÖSKENTELEVIEN SUOMEN KIELEN JA KULTTUURIN VIERAILEVIEN OPETTAJIEN OHJESÄÄNTÖ

Sisällysluettelo

1 Ohjesäännön lähtökohdat	3
2 Valintakriteerit	3
3 Työsopimus ja toimikausi.....	3
4 Työaika ja vuosiloma.....	4
5 Tehtävät ja velvollisuudet.....	4
6 Palkkaus	4
6.1 Palkan määräytyminen	4
6.2 Palkan maksaminen	5
7 Kustannusten korvaukset	6
7.1 Paikalliskorotus.....	6
7.2 Puoliso- ja lapsikorotus.....	7
7.3 Muuttoavustus.....	7
7.4 Matkakustannusten korvaus	7
7.5 Muut mahdolliset korvaukset.....	8
8 Sosiaaliturva.....	8
9 Matkavahinkoturva.....	10
10 Työtapaturma- ja ammattitautivakuutusurva.....	11
11 Työterveyshuolto.....	12
12 Sairaanhoido.....	12
12.1 Sairaanhoido ulkomailla	12
12.2 Sairaanhoido Suomessa.....	13
13 Voimaantulo	13

Ulkomailla työskentelevien Suomen kielen ja kulttuurin vierailevien opettajien ohjesääntö

1 Ohjesäännön lähtökohdat

Ohjesääntöä sovelletaan ulkomailla työskenteleviin Suomen kielen ja kulttuurin vieraileviin opettajiin, jotka ovat työsuhteessa Opetushallitukseen. Ohjesääntöä sovelletaan myös soveltuvien osien vieraileviin opettajiin, jotka ovat työsuhteessa asemamaan yliopistoon.

Ulkomailla työskentelevät vierailevat opettajat ovat *lehtoreita* ja *professoreita*. Heistä käytetään tässä ohjesäännössä yhteisnimitystä vieraileva opettaja.

2 Valintakriteerit

Lehtorilta edellytetään soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa, johon sisältyy vähintään aineopinnot (aiemmin cum laude approbatur) suomen kielessä, suomalais-ugrilaisessa kielentutkimuksessa tai itämerensuomalaisissa kielissä (yleinen linja) tai syventävät opinnot kansainvälisille opiskelijoille tarkoitetussa suomen kielen oppiaineessa tai vastaavassa maisteriohjelmassa. Lisäksi edellytetään opetuskokemusta ja soveltuvaa kielitaitoa.

Professorilta edellytetään kulloisenkin tehtävän kannalta soveltuvaa tohtorin tutkintoa. Lisäksi edellytetään kokemusta yliopisto-opetuksesta ja soveltuvaa kielitaitoa.

Vierailevalla opettajalla tulee olla ajankohtainen kokemus Suomesta sekä vahva yhteys suomen kieleen ja kulttuuriin. Tämä katsotaan osoitetuksi esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilö on asunut ja työskennellyt Suomessa välittömästi ennen ulkomaille lähtöään. Tehtävään voidaan myös valita henkilö, jonka yhteyden suomen kieleen ja kulttuuriin voidaan muulla perusteella katsoa olevan riittävän vahva tehtävän menestykselliseen hoitamiseen.

Vierailevan opettajan tulee hallita suomen kieli äidinkielen tasoisesti.

3 Työsopimus ja toimikausi

Vierailevan opettajan toimikausi voi kestää yhtäjaksoisesti enintään viisi vuotta. Vieraileva opettaja lähetetään samaan yliopistoon enintään kahdeksi toimikaudeksi. Toimikausi jakautuu kahteen määräaikaiseen työsuhteeseen, joista ensimmäinen on vuoden pituinen ja jälkimmäinen neljän vuoden pituinen. Erytisestä syystä edellä mainituista määräajoista voidaan poiketa.

Soveltamisohje: Erityinen syy poikkeavalle sopimuskaudelle on esimerkiksi silloin, kun opettajan elämäntilanne tai asemamaan yliopiston tarve puoltaa poikkeavaa sopimuskautta tai tilanteeseen liittyy jokin muu vastaava syy.

Työsuhteen irtisanomisessa ja purkamisessa noudatetaan, mitä työsopimuslaissa on säädetty.

Esimerkki: Vierailevan opettajan sopimusta ei uusita ensimmäisen vuoden jälkeen tai työsuhde voidaan irtisanoa työsopimuslain 7 luvun 3 §:n mukaisella taloudellisella ja tuotannollisella perusteella, mikäli

- 1) yliopisto päättää olla täyttämättä vierailevan opettajan tehtävää lainkaan,*
- 2) toiminnan tai rahoituksen osalta tulee sellaisia muutoksia, että Opetushallitus päättää olla lähettämättä vierailevaa opettajaa kyseisen asemamaan yliopistoon,*
- 3) asemamaan tai yliopiston olosuhteissa on tapahtunut muutos, joka huomattavasti vaikeuttaa työskentelyn jatkamista.*

4 Työaika ja vuosiloma

Vierailevan opettajan työn erityislaatuisuuden ja itseohjautuvan luonteen vuoksi työsuhteessa noudatetaan kokonaistyöaika, johon keskimääräisen säännöllisen työajan osalta noudatetaan valtion työ- ja virkaehtosopimuksen virastotyöaika koskevia määräyksiä. Vierailevan opettajan tehtävänä on itse huolehtia siitä, että työaika lukuvuoden aikana tasoittuu vastaamaan valtion virastotyöaika (36h 45min/viikko). Vierailevalla lehtorilla ei ole oikeutta yli- tai haittatyökorvauksiin.

Työajan kohdentamisesta ja sijoittumisesta vieraileva opettaja sopii asemamaan yliopiston kanssa. Opetustuntien määrä määräytyy Opetushallituksen ja asemamaan yliopiston välisen sopimuksen mukaisesti.

Vierailevan opettajan vuosiloman pituus määräytyy valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti.

5 Tehtävät ja velvollisuudet

Vierailevan opettajan pääsääntöisenä tehtävänä on opettaa ulkomaisessa yliopistossa suomen kieltä, Suomen kirjallisuutta ja kulttuuria sekä ohjata opinnäytetöitä näistä aiheista. Yliopisto määrittelee opetettavat aineet ja tarkemmat työtehtävät.

Vierailevan opettajan tehtävänä on neuvoa opiskelijoita ja tiedottaa tuesta, jota Opetushallitus antaa Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen ja opintojen edistämiseksi sekä jakaa tietoa mahdollisuuksista opiskella ja tehdä tutkimusta Suomessa.

Vieraileva opettaja on velvollinen osallistumaan kerran vuodessa Opetushallituksen järjestämille opintopäiville Suomessa.

Vieraileva opettaja on velvollinen raportoimaan toiminnastaan ja työskentelystään tai niissä mahdollisesti tapahtuneista muutoksista Opetushallitukselle.

6 Palkkaus

6.1 Palkan määräytyminen

Vierailevan opettajan (lehtori tai professori) palkka koostuu tehtäväkohtaisesta ja henkilökohtaisesta palkanosasta.

Lehtorin tehtävässä tehtäväkohtainen palkanosa on 1.5.2021 lukien 3221,45 €/kk ja professorin tehtävässä 4760,39 €/kk. Jos tehtävään sisältyy erityisiä vaatavuustekijöitä tai paikallisiin olosuhteisiin liittyvä huomioon otettavia näkökohtia, kuten korkeat elinkustannukset, tehtäväkohtaista palkanosaa voidaan korottaa 1-20 %.

Henkilökohtainen palkanosa määräytyy ennalta arvioitavan suoriutumisen perusteella ja vahvistetaan työsuhteen alkaessa. Suoriutumisen arvioinnissa otetaan huomioon henkilön koulutus, osaaminen, aikaisempi työkokemus ja muut arviointiin mahdollisesti vaikuttavat seikat. Esimerkiksi lisensiaatin ja tohtorin tutkintojen katsotaan osoittavan sellaista osaamista, joka voidaan ottaa huomioon arvioinnissa. Mikäli vierailevan opettajan suoriutuminen ensimmäisen lukuvuoden aikana on ollut odotuksia vastaava, toteutetaan henkilökohtaiseen palkanosaan 3 %:n korotus seuraavan lukuvuoden alusta. Henkilökohtaisen palkanosan suuruus voi kuitenkin olla enintään 30 %. Henkilökohtaiseen palkanosaan ei viiden vuoden toimikauden aikana lähtökohtaisesti tehdä muita korotuksia. Henkilökohtaisen palkanosan määrittämistä varten Opetushallitus on vahvistanut ohjeelliset arviointiperusteet (liite 1).

Tehtäväkohtaista palkkaa korotetaan valtion yleisen työ- ja virkaehtosopimuksen mukaisilla yleiskorotuksilla. Paikallis-, puoliso- ja lapsikorotukset perustuvat ulkoministeriön säännöstöön ja niihin tulevat muutokset toteutetaan lehtorin ja professorin palkkaan lähtökohtaisesti sellaisenaan.

6.2 Palkan maksaminen

Vierailevien opettajien palkka maksetaan kolmella tavalla kohdemaasta ja sopimussuhteen luonteesta riippuen:

1) **Vierailevat opettajat, jotka ovat työsuhteessa Opetushallitukseen (Latvia, Liettua, Romania, Slovakia, Tšekki, Unkari ja Viro)**

Opetushallitus maksaa palkan vierailevalle opettajalle kokonaisuudessaan ja laskuttaa yliopistolta yliopiston osuuden palkkakustannuksista.

2) **Vierailevat opettajat, jotka ovat työsuhteessa sekä Opetushallitukseen että yliopistoon, jossa he työskentelevät (Kiina, Venäjä ja Yhdysvallat)**

Vierailevan opettajan palkka vahvistetaan tämän ohjesäännön mukaisesti (kokonaispalkka). Palkasta osan maksaa yliopisto ja osan Opetushallitus. Opetushallituksen maksama osa (kotimaan palkka) saadaan vähentämällä vierailevan opettajan kokonaispalkasta yliopiston maksama, Euroopan keskuspankin julkaiseman euron viitekursin mukaisesti euroiksi muutettu palkka.

3) **Vierailevat opettajat, jotka eivät ole työsuhteessa Opetushallitukseen vaan yliopistoon, jossa työskentelevät (Puola ja Ranska)**

Vierailevan opettajan palkka vahvistetaan tämän ohjesäännön mukaisesti. Yliopisto maksaa palkan kokonaisuudessaan vierailevalle opettajalle ja laskuttaa sen Opetushallitukselta Opetushallituksen ja yliopiston välisen sopimuksen mukaisesti.

Opetushallituksen maksama palkka sekä mahdolliset paikallis-, puoliso- ja lapsikorotukset maksetaan vierailevan opettajan kotimaiselle pankkitilille euroina kunkin kalenterikuukauden viimeisenä työpäivänä. Paikallis-, puoliso- ja lapsikorotukset ovat verovapaata tuloa.

Opetushallituksen palvelussuhteessa olevalle vierailevalle opettajalle maksetaan lomarahaa kunkin kalenterivuoden kesäkuun 15. päivä tai maksupäivän osuessa lauantaille tai pyhäpäivälle, maksetaan lomaraha edeltävänä arkipäivänä. Työsuhteen päättyessä lomarahaa maksetaan viimeisen palkanmaksun yhteydessä niin monelta lomapäivältä kuin vieraileva opettaja on tehtävässään ansainnut. Lomarahan suuruus määräytyy Opetushallituksen maksaman kotimaan palkan perusteella.

7 Kustannusten korvaukset

Vierailevalle opettajalle ja hänen perheenjäsenilleen korvataan ulkomaille siirtymisestä aiheutuvat lisäkustannukset alla olevien määräysten mukaisesti.

Tässä ohjesäännössä puolisoilla tarkoitetaan ulkomailta työskentelevän vierailevan opettajan aviopuolisoa tai hänen kanssaan rekisteröidyssä parisuhteessa tai avoliitossa elävää puolisoa.

Lapsella tarkoitetaan vierailevan opettajan tai puolison huollettavana olevaa, samassa taloudessa asuvaa alle 18-vuotiasta lasta, joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään.

Korvausten edellytyksenä on, että edunsaaja oleskelee pysyvästi, vähintään kuuden kuukauden ajan yhtäjaksoisesti asemamaassa ja asuu samassa taloudessa vierailevan opettajan kanssa.

7.1 Paikalliskorotus

Vierailevalle opettajalle maksetaan paikalliskorotusta, joka on tarkoitettu kattamaan paikallisista olosuhteista johtuvat erityiset menot.

Paikalliskorotus määritellään työsuhteen alussa ja tarkistetaan vuosittain elokuussa. Paikalliskorotus muodostuu tehtävälle vahvistetun perusarvon, sekä asemapaikassa sovellettavan ulkoministeriön elokuulle vahvistaman kalleuskertoimen ja valuuttakertoimen mukaisesti. Vierailevan opettajan tehtävän perusarvo on 37,5 prosenttia ulkoasiainneuvoksen paikalliskorotuksen perusarvosta (20 500 €), joka määräytyy ulkoministeriön antaman asetuksen (825/2016, asetuksen liite 1) mukaisesti. Näin saatu ulkomailta toimivan vierailevan opettajan perusarvo (7 950 €) kerrotaan asemapaikan hintatasoon perustuvalla ulkoministeriön määrittelemällä kalleuskertoimella sekä valuuttakertoimella.

Esimerkki 1 Tallinna, kalleuskerroin 1,000 ja valuuttakerroin 1,000 (kertoimet 05/2021 mukaan)

Laskukaava: $(0,375 * 20500 * 1,000 * 1,000) / 12 = 640,63$

Tallinnan paikalliskorotus: 640,63 €/kk

Esimerkki 2 Seattle, kalleuskerroin 0,945 ja valuuttakerroin 1,1970 (kertoimet 05/2021 mukaan)

Laskukaava: $(0,375 * 20500 * 0,945 * 1,1970) / 12 = 724,55$

Seattlen paikalliskorotus: 724,55 €/kk

7.2 Puoliso- ja lapsikorotus

Mukana seuraavan puolison osalta paikalliskorotusta maksetaan 25 prosenttia ulkoasiainneuvoksen paikalliskorotuksen perusarvosta ja kullekin mukana seuraavalle huollettavana olevalle alle 18-vuotiaalle lapselle 9,75 prosenttia samasta perusarvosta. Näin saadut perusarvot kerrotaan asemapaikan hintatasoon perustuvalla ulkoministeriön määrittelemällä kalleuskertoimella sekä valuuttakertoimella. Puoliso- ja lapsikorotus määritellään vierailevan opettajan työsuhteen alussa ja tarkistetaan vuosittain elokuussa.

Esimerkki Tallinna, kalleuskerroin 1,000 ja valuuttakerroin 1,000 (kertoimet 05/2021 mukaan)

Vierailevan opettajan kanssa asuva puoliso ja lapsi

Laskukaavat:

Puolisokorotus: $(0,25 * 20500 * 1,000 * 1,000) / 12 = 327,08$ €/kk

Lapsikorotus: $(0,0975 * 20500 * 1,000 * 1,000) / 12 = 166,56$ €/kk/lapsi

Puoliso- ja lapsikorotusta maksetaan siitä lukien, kun puoliso tai lapsi on vierailevan opettajan toimikauden alkaessa tai sen jälkeen saapunut asemapaikalle. Jos puoliso tai lapsi muuttaa pois asemapaikalta tai puoliset muuttavat asumaan erilleen, lopetetaan puoliso- tai lapsikorotuksen maksaminen muuttoa seuraavan kuukauden alusta.

Puolisokorotusta ei makseta, mikäli puoliso on päätoimisessa ansiotyössä tai harjoittaa yritystoimintaa.

Vierailevan opettajan tulee ilmoittaa puoliso- ja lapsikorotuksen maksamisedellytyksiin vaikuttavista muutoksista.

7.3 Muuttoavustus

Opetushallitus myöntää vierailevalle opettajalle ja hänen perheenjäsenilleen hakemuksesta muuttoavustusta työsuhteen alkaessa ja päättyessä. Avustuksen suuruus määräytyy Opetushallituksen muuttoavustustaulukon mukaan (liite 2). Avustusta on haettava kuukauden sisällä työsuhteen alkamisesta tai päättymisestä. Muuttoavustus haetaan Opetushallituksen kotisivuilta löytyvällä lomakkeella.

7.4 Matkakustannusten korvaus

Opetushallitus korvaa työsuhteen alkaessa vierailevan opettajan ja hänen perheenjäsentensä matkasta Suomesta asemamaahan sekä työsuhteen päättyessä paluumatkasta Suomeen aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

Paluumatkan kustannusten korvauksen edellytyksenä on, että matka tehdään kuukauden sisällä työsuhteen päättymisestä.

Opetushallitus korvaa vierailevalle opettajalle kerran vuodessa edestakaisen matkan asemamaasta Suomeen ja Suomen sisäiset matkat Opetushallituksen järjestämille opintopäiville.

Opetushallitus noudattaa korvauksissaan valtion matkustussääntöä.

7.5 Muut mahdolliset korvaukset

Opetushallitus korvaa vierailevalle opettajalle asemamaan vaatimasta työluvasta tai vastaavasta aiheutuvat kustannukset.

Opetushallitus korvaa vierailevalle opettajalle ja hänen perheenjäsenilleen asemamaan vaatimasta viisumista tai vastaavasta aiheutuvat kustannukset. Mikäli viisumin saaminen edellyttää henkilövakuutusta, korvataan siitä aiheutuvat kustannukset, jos valtion matkavahinkoturva ei ole riittävän kattava.

Puolison viisumia tai vastaavaa ei korvata, mikäli tämä on asemamaassa päätoimisessa ansiotyössä tai harjoittaa siellä yritystoimintaa.

8 Sosiaaliturva

Työntekijä voi pääsääntöisesti kuulua vain yhden maan sosiaaliturvaan kerrallaan. **Opetushallitukseen työsuhteessa** oleva vieraileva opettaja, joka lähtee tilapäisesti ulkomaille työskentelemään, kuuluu ulkomailla työskentelyn ajan **pääsääntöisesti Suomen sosiaaliturvaan**.

Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluminen merkitsee käytännössä mm. sitä, että työntekijän eläke kertyy Suomeen ja hän voi edelleen käyttää Kela-korttia. Kela-kortilla saa suoraan korvauksen yksityisessä terveydenhuollossa (esim. lääkäriasemat) annetun hoidon kustannuksista ja lääkekustannuksista. Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluminen vaikuttaa myös oikeuteen erilaisiin etuuksiin; oikeus mm. lapsilisään, äitiysavustukseen ja elatustukeen riippuu lähtökohtaisesti siitä, kuuluuko Suomen sosiaaliturvaan vai ei.

Ulkomailla työskentelevä vieraileva opettaja, joka **ei ole työsuhteessa Opetushallitukseen, kuuluu pääsääntöisesti työskentelyvaltionsa sosiaaliturvan piiriin**. Tällöin kaikki kyseisessä maassa vaadittavat sosiaaliturvamaksut maksetaan työskentelymaahan, josta on oikeus saada kyseisen maan lakien mukaiset sosiaaliturvaetuudet.

Vierailevien opettajien mukana ulkomaille muuttavien **perheenjäsenten** on myös haettava sosiaaliturvaan kuulumista Kelasta. Mikäli perheenjäsen tekee ulkomailla ollessaan töitä, tulee hänen olla yhteydessä Eläketurvakeskukseen.

Tarkemmat tiedot alla:

- 1) Vierailevat opettajat, jotka ovat työsuhteessa Opetushallitukseen (Latvia, Liettua, Romania, Slovakia, Tšekki, Unkari ja Viro)**

EU- tai ETA-maassa ja Sveitsissä työskentelevät vierailevat opettajat kuuluvat Suomeen sosiaaliturvan piiriin koko komennuksen ajan. Opetushallitus hakee A1-todistuksen Eläketurvakeskukselta Suomen sosiaaliturvan piiriin kulumisesta. Eläketurvakeskus lähettää yhden todistuksen vierailevalle opettajalle ja yhden työnantajalle. Eläketurvakeskus toimittaa viran puolesta tiedon Kelaan.

Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut maksetaan Suomeen ja sosiaaliturvaetuudet määräytyvät Suomen lainsäädännön perusteella. Yleensä oikeus Kelan etuuksiin jatkuu aivan kuin henkilö edelleen asuisi Suomessa, eli etuuksien maksaminen jatkuu ja uusia etuuksia voi hakea.

2) **Vierailevat opettajat, jotka ovat työsuhteessa sekä Opetushallitukseen että yliopistoon, jossa he työskentelevät (Kiina, Venäjä ja Yhdysvallat)**

- a. Maa, jonka kanssa Suomella on sosiaaliturvasopimus (Yhdysvallat ja Kiina)

Yhdysvalloissa työskentelevä vieraileva opettaja säilyy sopimuksen kattamien tukien osalta Suomen sosiaaliturvan piirissä. Opetushallitus lähettää Kelaan ilmoituksen Yhdysvaltoihin lähtevästä vierailevasta opettajasta. Henkilö säilyy myös eläketurvan piirissä, mutta asia ei vaadi hakemuksen jättämistä Eläketurvakeskukseen.

Myös **Kiinassa** työskentelevä vieraileva opettaja säilyy Suomen sosiaaliturvan piirissä. Opetushallitus toimittaa Eläketurvakeskukselle hakemuksen todistuksen saamiseksi sekä ilmoittaa henkilön lähdöstä Kelalle.

- b. Maa, jonka kanssa Suomella ei ole sosiaaliturvasopimusta (Venäjä)

Opetushallitus vakuuttaa Suomesta palkatun vierailevan opettajan Suomen työeläkelakien mukaan ilman aikarajaa, jolloin eläkettä kertyy Suomessa. Koska Venäjän kanssa ei ole sosiaaliturvasopimusta, on mahdollista, että Venäjä perii vakuutusmaksuja yliopiston maksamasta palkanosasta.

Eläketurvakeskus ei anna todistusta Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta, kun työskentely tapahtuu sopimuksettomassa maassa. Tällöin Suomen asumisperusteiseen sosiaaliturvaan kuulumista tulee hakea Kelalta. Opetushallitus ilmoittaa Kelalle vierailevan opettajan lähdöstä Venäjälle.

3) **Vierailevat opettajat, jotka eivät ole työsuhteessa Opetushallitukseen vaan yliopistoon, jossa työskentelevät (Puola ja Ranska)**

Puolassa ja Ranskassa työskentelevät lehtorit siirtyvät työskentelyvaltionsa sosiaaliturvan piiriin. Tällöin kaikki kyseisessä maassa vaadittavat sosiaaliturvamaksut maksetaan työskentelymaahan, josta on oikeus saada kyseisen maan lakien mukaiset sosiaaliturvaetuudet.

9 Matkavahinkoturva

Kaikki vierailevat opettajat kuuluvat valtion matkavahinkoturvan piiriin riippumatta sopimussuhteen luonteesta. Matkavahinkoturva on voimassa koko ulkomailla oleskelun aikana.

Matkavahinkoturva on voimassa myös kohdemaan ulkopuolelle suuntautuvilla erillisillä ulkomaanmatkoilla, vaikka ne eivät olisikaan työmatkoja. Turva koskee siten myös vapaa-ajan matkoja kuten esim. Suomeen suuntautuvia lomamatkoja.

Jos vierailevan opettajan ulkomailla oleskelun on tarkoitus kestää yli 3 kk, sisältää turva myös terveydenhuollon kohdemaassa.

Myös vierailevan opettajan perheenjäsen on turvan piirissä, jos perheenjäsenen oleskelun kohdemaassa on tarkoitus kestää vähintään 6 kuukautta.

Korvattavat vahingot:

1) Matkasairaus ja matkatapaturma

- matkan aikana alkunsa saanut sairaus (matkasairaus) tai ulkoisesta tekijästä johtuva äkillinen ja odottamaton tapahtuma, joka aiheuttaa vamman tai sairauden (matkatapaturma)
- ennen matkaa olleen sairauden, vamman tai vian odottamaton paheneminen matkan aikana.
- kohtuulliset ja tarpeelliset sairaanhoitokustannukset ja muut tarpeelliset kulut (ensihoito, tutkimukset, lääkkeet, hoitotarvikkeet, sairaanhoitona annettava lääkinnällinen kuntoutus, vahingon yhteydessä vahingoittuneet vaatteet, henkilökohtaiset apuvälineet ja tavanomaiset käyttöesineet)
- pysyvä haitta, kuolemantapaus

2) Terveydenhuolto (myös perheenjäsenet, jos vähintään 6 kk oleskelu)

- Terveydenhuollon kustannuksina korvataan kohtuulliset kustannukset seuraavista toimenpiteistä:

1) lääkärin antama tai määräämä sairauteen tai sairauden epäilyyn liittyvä hoito;

2) raskaudesta ja synnytyksestä aiheutunut hoito tai synnyttävän matkakustannukset kotimaahan synnyttämään sekä synnyttäneen ja vastasyntyneen matkakustannukset takaisin kohdemaahan;

3) lääkärin määräämä hammassairauden hoito, joka on muun sairauden hoitamiseksi välttämätön;

4) lapsen terveystarkastukset sekä hammashuolto siinä laajuudessa kuin vastaava palvelu Suomessa on alaikäiselle maksutonta;

5) rokotus ja muu vastaava toimi sairauden ennalta ehkäisemiseksi.

Lisäksi korvataan virkamiehen työkyvyn ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi tarpeellisesta palvelusta aiheutuvat kustannukset

siinä laajuudessa kuin vastaava toiminta Suomessa kuuluu valtion työterveyshuoltoon.

3) Matkatavaravahinko

- Äkillisesti ja odottamattomasti aiheutunut vahinko (vahingoittuminen ja katoaminen, ei tavanomainen kuluminen)
- Enintään 3000 euroa
- Kun oleskelu ulkomailla on tarkoitus kestää yli 3 kk, kohdemaasta ulkomaille tehtävät matkat katsotaan uusiksi matkoiksi
- Matkatavaran myöhästyminen
- Välttämättömyshyödykkeiden hankkimiseksi enintään 800 euroa (ei sidottu myöhästymisen keston, edellytyksenä välttämättömyys)

4) Matkavastuuvahinko

- Henkilö- tai esinevahinko, jonka henkilö tai hänen mukana seuraava perheenjäsenensä yksityishenkilönä aiheuttaa toiselle
- Ei koske työtehtävää hoitaessa aiheutettua vahinkoa (valtiolla on isännänvastuu)

5) Oikeudenkäyntikulut

- Kohtuulliset ja tarpeelliset oikeudenkäyntikulut voidaan korvata, jos kysymyksessä on matkavastuuvahinkoa koskevan korvausvastuun selvittäminen, rikosasian käsittely, virkatehtävien hoitamiseen liittyvän korvausvastuun tai muun vastuun selvittäminen.

Käytännön asiat matkaturvapalvelun osalta ulkomailla hoitaa Falck Global Assistance.

Korvaus on vaadittava 6 kk kuluessa vahingon sattumisesta, sen seurauksien tai sairauden ilmenemisestä tai hoitotoimenpiteen tekemisestä. Henkilö hakee itse korvaukset valtiokonttorista. Tarkemmat tiedot matkavahinkoturvasta ja korvausmenettelystä löytyvät valtiokonttorin kotisivuilta.

10 Työtapaturma- ja ammattitautivakuutusturva

Vieraileva opettaja, joka on työsuhteessa Opetushallitukseen ja kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin, on työnantajan työtapaturmavakuutuksen piirissä.

Vieraileva opettaja, joka ei ole työsuhteessa Opetushallitukseen ja kuuluu työskentelymaan sosiaaliturvan piiriin (Ranska ja Puola), ei ole Opetushallituksen työtapaturmavakuutuksen piirissä. Työtapaturmavakuutus määräytyy kyseisen asemamaan säännösten mukaisesti.

Matkavahinkoturvan suhde työtapaturma- ja ammattitautivakuutusturvaan

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) nojalla maksettavat korvaukset ovat aina ensisijaisia. Työtapaturma tarkoittaa tapaturmaa, joka sattuu työntekijälle työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella, kuten työmatkalla.

Vapaa-aikana sekä lomien aikana sattuneet vahingot voidaan korvata matkavahinkona.

Myös ulkomailla työskentelyn aikana ilmenneet sairaudet, jotka eivät ole syyhteydessä työtapaturmaan tai ammattitautiin, voidaan korvata matkavahinkona.

11 Työterveyshuolto

Työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 §:n mukaisesta ehkäisevästä työterveyshuollosta vastaa asemamaan yliopisto. Vierailevat opettajat voivat lisäksi hyödyntää Opetushallituksen työterveyspalvelujen tuottajan tarjoamia työterveyshuoltoon sisältyviä työterveystarkastuksia ja sairaanhoitopalveluja.

Vieraileva opettaja on oikeutettu lähtö- ja paluutarkastukseen työterveyshuollossa. Paluutarkastuksessa tulee käydä kuukauden sisällä työsuhteen päättymisestä.

12 Sairaanhoito

12.1 Sairaanhoito ulkomailla

- 1) Vierailevat lehtorit, jotka **ovat työsuhteessa Opetushallitukseen ja työskentelevät toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä** ja joilla on Suomen myöntämä eurooppalainen sairaanhoitokortti, saavat työskentelymaassa lääketieteellisesti välttämättömän hoidon (samoin ehdoin ja kustannuksin kuin oleskelumaan asukkaatkin).

Yli 1 vuoden toisessa EU- tai Eta-maassa työskentelevän on rekisteröitävä työskentelymaahan sairausvakuutuslaitoksessa Kelan myöntämä hoito-oikeustodistus S1. Tällöin henkilö saa rekisteröinnin jälkeen asuinmaassaan kaiken tarvitsemansa hoidon paikallisen omavastuun hinnalla. Kela ratkaisee hoito-oikeuden ja myöntää hoito-oikeustodistuksen S1, kun se on saanut Eläketurvakeskukselta tiedon A1-todistuksen myöntämisestä.

Koska henkilö kuuluu Suomen sairausvakuutukseen ulkomailla työskentelynsä ajan, voi henkilö saada korvausta sekä Suomessa että ulkomailla syntyneistä sairaanhoidon kustannuksista. Korvausta voi hakea myös lääketoista ja sairauden hoidon vuoksi tehtyjen matkojen kustannuksista.

Toiseen EU- tai Eta-maahan tai Sveitsiin muuttavalla **perheenjäsenellä** on samanlainen oikeus hoitoon kuin sillä perheenjäsenellä, joka työskentelee ulkomailla tai saa eläkettä. Perheenjäsenelle haetaan Kelasta oma eurooppalainen sairaanhoitokortti ja oleskelun kestäessä yli vuoden myös S1-lomake.

- 2) Vierailevilla lehtoreilla, jotka ovat työsuhteessa Opetushallitukseen ja työskentelevät EU:n ulkopuolella (**Kiina, Venäjä, Yhdysvallat**), on oikeus saada ulkomailla syntyneistä tarpeellisen sairaanhoidon kustannuksista Suomen sairausvakuutuslain nojalla korvausta lääkärin ja hammaslääkärin palkkioista, tutkimuksen ja hoidon kustannuksista sekä lääketoisten kustannuksista.
- 3) Vierailevat lehtorit, jotka ovat työsuhteessa yliopistoon (**Puola ja Ranska**), kuuluvat työskentelymaahan sairausvakuutukseen. Vastuu sairaanhoidon

järjestämisestä ja sen kustannuksista kuuluu työskentelymaalle. Henkilöllä ei ole oikeutta Kela-korttiin eikä Suomen myöntämään eurooppalaiseen sairaanhoitokorttiin. Työskentelymaa määrittelee, millaista sairaanhoitoa henkilö saa.

Puolassa ja Ranskassa työskentelevillä vierailevilla opettajilla on mahdollisuus hyödyntää Opetushallituksen työterveyshuollon palveluja. He kuuluvat myös valtion matkavahinkoturvan piiriin, johon sisältyy terveydenhuolto kohdassa 9. kuvaillun mukaisesti.

12.2 Sairaanhoito Suomessa

Jos vierailevan opettajan kotikunta on edelleen Suomessa, voi hän saada sairaanhoitoa kotikunnan perusteella määräytyvässä perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon yksikössä.

Jos kotikunta ei ole Suomessa, mutta henkilö työskentelee toisessa EU- tai ETA-maassa ja kuuluu Eläketurvakeskuksen A1-todistuksen perusteella Suomen sosiaaliturvaan, on henkilöllä oikeus saada tarvitsemansa sairaanhoito haluamassaan julkisen sairaanhoidon yksikössä. Kelasta voi pyytää todistuksen oikeudesta hoitoetuksiin Suomessa, jolla osoitetaan oikeus hoitoon Suomessa.

Vieraileva opettaja voi Suomessa oleskellessaan asioida sairaanhoitoa vaativissa tilanteissa myös työterveyshuollossa.

13 Voimaantulo

Tämä ohjesääntö tulee voimaan 1.5.2021 ja sillä korvataan Opetushallituksen 28.8.2019 (OPH-1855-2019) tehty ohjesääntö.

Opetushallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita tämän ohjesäännön soveltamisessa.

Pääjohtaja Samu Seitsalo

Lakimies Maj Sundberg

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.

LIITTEET

Vierailevan opettajan henkilökohtaisen palkanosan määrittäminen
Vierailevan opettajan muuttokustannusten korvaaminen

LIITE 1

VIERAILEVAN OPETTAJAN HENKILÖKOHTAISEN PALKANOSAN MÄÄRITTÄMINEN

%	KESKEISET ARVIOINTIPERUSTEET
5	Filosofian maisterin tutkinto. Vähän tai ei lainkaan tehtävän kannalta olennaista työkokemusta. Ei muitakaan erityisiä ansioita, mutta valmiudet tehtävän vastaanottamiseen.
10	Muutamien vuosien työkokemus. Valmiudet tehtävän vastaanottamiseen ansioiden ja haastattelun perusteella arvioituna hyvät.
15	Yli viiden vuoden työkokemus, joka voi sisältää yliopisto-opetusta tai S2-opetusta. Valmiudet tehtävän vastaanottamiseen ansioiden ja haastattelun perusteella arvioituna hyvät.
20	Yli viiden vuoden työkokemus, joka sisältää usean vuoden kokemuksen yliopisto- tai S2-opetuksesta. Lisäksi muita ansioita. Valmiudet tehtävän vastaanottamiseen kokonaisarvion perusteella erittäin hyvät.
25	Yli viiden vuoden työkokemus, joka sisältää usean vuoden kokemuksen yliopisto- tai S2-opetuksesta. Lisäksi merkittävästi muita ansioita. Valmiudet tehtävän vastaanottamiseen kokonaisarvion perusteella erinomaiset.
30	Yli kymmenen vuoden työkokemus, joka sisältää usean vuoden kokemuksen yliopisto- tai S2-opetuksesta sekä menestyksellistä ulkomaan lehtorin tai professorin tehtävän hoitamista. Lisäksi merkittävästi muita ansioita. Valmiudet tehtävän vastaanottamiseen kokonaisarvion perusteella erinomaiset.

Muina ansioina huomioon otettavat perusteet:

Henkilökohtaisen palkanosan arvioinnissa voidaan kaikilla tasoilla arviota korottavana seikkana ottaa huomioon lisensiaatin ja tohtorin tutkinto sekä muut tehtävän hoitoon pätevöittävät lisäopinnot. Lisäansiona otetaan huomioon myös opetuksen tai koulutukseen kehittämiseen liittyvät erityiset ansiot aikaisemman työnantajan palveluksessa tai vierailevan opettajan tehtävässä. Huomioon otetaan niin ikään seikat, joiden arvioidaan edesauttavan tehtävän menestyksellistä hoitamista ja palaute, joka osoittaa hyvää suoriutumista aikaisemmassa tai nykyisessä tehtävässä.

LIITE 2

VIERAILEVAN OPETTAJAN MUUTTOKUSTANNUSTEN KORVAAMINEN

Opetushallitus myöntää vierailevalle opettajalle avustusta työsuhteen alkaessa ja päättyessä henkilökohtaisten tavaroiden sekä työvälineiden kuljettamiseen asemamaahan ja takaisin kotimaahan. Muuttoavustus myönnetään kaikille Opetushallituksen lähettäville vieraileville opettajille.

Muuttoavustus maksetaan maksuvyöhykkeittäin alla olevan taulukon mukaisesti.

Korvaus vierailevan opettajan osalta (1 suunta)

Vyöhyke 1	Vyöhyke 2	Vyöhyke 3	Vyöhyke 4
610 €	700 €	655 €	1 040 €

Korvaus puolison osalta (1 suunta)

Vyöhyke 1	Vyöhyke 2	Vyöhyke 3	Vyöhyke 4
305 €	345 €	325 €	520 €

Korvaus lapsen osalta (1 suunta)

Vyöhyke 1	Vyöhyke 2	Vyöhyke 3	Vyöhyke 4
160 €	180 €	170 €	255 €

Vyöhykkeet:

- 1 Latvia, Liettua, Viro
- 2 Puola, Ranska, Romania, Slovakia, Tšekki, Unkari
- 3 Venäjä
- 4 Yhdysvallat, Kiina